

BOHDAN SZYMAŃSKI

Uwagi do wykazu stopni naukowych nadanych w dziedzinie leśnictwa polskiego

Замечания к списку ученых степеней в области польского лесного хозяйства

Notes on the register of scientific degrees granted in the field of Polish forestry

Przed kilku laty opublikowano, staraniem Polskiego Towarzystwa Leśnego, „Wykaz stopni i tytułów naukowych nadanych w dziedzinie leśnictwa i drzewnictwa polskiego w latach 1918—1964” (6), w którego opracowaniu miał udział i autor niniejszej notatki. W późniejszym czasie znaleziono trochę danych, z okresu objętego opracowaniem lub wcześniejszego, którymi można uzupełnić lub poprawić „Wykaz”.

1. Przed 1918 r. w wiedeńskiej Hochschule für Bodenkultur (HfB) uzyskało, wg pracy Stanisława Brzozowskiego (1), stopień doktora dwóch polskich leśników, a mianowicie: Kazimierz Tarłowski i Tadeusz Wielgosz.

Kazimierz Tarłowski, absolwent HfB, uzyskał stopień doktora 25.IV.1909 r., i jak podano w notatce informującej o tym fakcie (8) i w niewiele lat późniejszym wspomnieniu pośmiertnym (3) — z odznaczeniem i jako pierwszy z Polaków. Istnieją rozbieżności co do tytułu dysertacji. Wspomniane źródła współczesne K. Tarłowskiemu (3, 8) podają następujący tytuł: „Betrachtungen über die Bedingungen des Normalwaldes” (Rozważania nad warunkami lasu normalnego), natomiast w pracy S. Brzozowskiego (1) zamiast słowa „Bedingungen” występuje słowo „Bewaldungen”. Wydaje się, że tylko pierwsza wersja tytułu możliwa jest do przyjęcia. Promotorem pracy był prof. Adolf Cieslar (1).

Tadeusz Wielgosz, również absolwent HfB, uzyskał stopień doktora 10.II.1912 r. na podstawie dysertacji: „Einfluss der Beobachtungsfehler auf die dendrometrischen Messungsteorien”. W drukowanym na początku okresu międzywojennego życiorysie T. Wielgosza (7) temat rozprawy po polsku brzmi jak następuje: „O wpływie błędów spostrzegawczych na teorię dendrometrycznych pomiarów”. Promotor — prof. Leopold Adametz (1).

Nie znaleziono danych, czy rozprawy te były publikowane.

W nawiasie można dodać, że działalność Tadeusza Wielgosza, jako profesora Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego,

kierownika Katedry Dendrometrii i Statyki Leśnej przez cały niemal okres międzywojenny i promotora trzech prac doktorskich wykonanych w tymże okresie, zasygnalizowana jedynie została krótkimi wzmiankami w dwóch niedawno wydanych dziełach zbiorowych dotyczących historii leśnictwa (2, 5). Wspomniany wyżej nieco obszerniejszy życiorys podano u progu jego pracy naukowej, w jednym z wydawnictw Uniwersytetu (7).

2. Wyjaśniono częściowo sprawę doktoratów z dziedziny leśnictwa, uzyskanych w 1938 r. na Politechnice Lwowskiej. Józef Kostyrko w kronice leśnictwa w Polsce w 1938 r. podaje (4), że w tym roku uzyskali we Lwowie doktoraty: M. Janiczek, T. Gieruszyński, O. Dyrri i E. Wohlmanna. Odnośnie do dwóch pierwszych osób (Mieczysław Janiczek i Tadeusz Gieruszyński) dane zamieszczono w „Wykazie”, o dwóch pozostałych nie zdołano w czasie opracowywania „Wykazu” uzyskać wiadomości, mimo korespondencji z żyjącym jeszcze wówczas prof. Kazimierzem Sucheckim i rozmów z niektórymi innymi osobami. Ostatnio stwierdzono, iż w Bibliotece Narodowej w Warszawie znajduje się odbitka pracy Ottona Dyrri, publikowanej w „Sylwanie”, z następującym nadrukiem: „Praca przedstawiona dn. 16 czerwca 1937 r. Politechnice Lwowskiej i przyjęta dn. 1 czerwca 1938 r. jako rozprawa doktorska przez Radę Wydziału Rolniczo-Lasowego, na wniosek Komisji Egzaminu Ścisłego, który odbył się dn. 27 maja 1938 r.”.

W ten sposób „Wykaz” można by uzupełnić o następującą notatkę: Dyrri Otton: „Sukcesyjne zmiany drzewostanów na degradujących się czarnoziemach Podola wołyńskiego w związku z postępowaniem degradacji”. — 1.VI.1938 r. — Promotor i recenzenci — nieznani.

Praca publ.: „Sylwan” Ser. A R. 56:1938 nr 1/2 s. 65—104. — Odb.: Lwów 1938 ss. 40.

O autorze tej pracy wiadomo jedynie, że był on nauczycielem Państwowej Średniej Szkoły Rolniczo-Leśnej w Białokrynicy koło Krzemieńca¹.

Nie zdołano natomiast uzyskać informacji na temat, wymienionego przez J. Kostyrkę doktoratu E. Wohlmanna.

3. Wymaga sprostowania notatka w „Wykazie” odnośnie do doktoratu uzyskanego w 1935 r. na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego przez Lucjana Królikowskiego (str. 25). Promotorem rozprawy był prof. dr Feliks Terlikowski, a recenzentem — prof. dr Ryszard Biehler.

Wydaje się, że byłoby pożyteczne publikowanie również innych ewentualnych uzupełnień „Wykazu”, oczywiście nie z lat następnych, które wymagają odrębnego opracowania.

LITERATURA

1. Brzozowski S. — Studia rolnicze, leśne i weterynaryjne Polaków w Wiedniu od XVIII do XX wieku. Wrocław 1967, s. 181: Aneks IIc. Galicyjskie doktoraty na Hochschule für Bodenkultur (HfB) w latach 1907—1929.
2. Chociłowski L. — Wspomnienia o wybitnych leśnikach zmarłych w okresie wojny. W: Leśnictwo polskie w okresie drugiej wojny światowej. Warszawa 1967, s. 294.

¹ Wiadomość uzyskano od prof. dra Lucjana Królikowskiego.

3. „Dr Kazimierz Tarłowski. Wspomnienie pośmiertne”. „Sylwan” R. 31:1913 nr 2, s. 51.
4. Kostyrko J. — Kronika leśna. „Las Polski” R. 19:1939 nr 2, s. 87.
5. Szymanowska Z. — Zasługi leśnicy i drzewiarze okresu międzywojennego. W: Dzieje lasów, leśnictwa i drzewnictwa w Polsce. Warszawa 1965, s. 750.
6. Szymański B., Markowski S. — Wykaz stopni i tytułów naukowych nadanych w dziedzinie leśnictwa i drzewnictwa polskiego w latach 1918—1964. Warszawa 1966. Pol. Tow. Leśne.
7. Uniwersytet Poznański w pierwszych latach swego istnienia (1919, 1919—20, 1920—21, 1921—22, 1922—23) za rektoratu Heliodora Święckiego. Księga pamiątkowa... Poznań 1925, s. 624—625.
8. Wiadomości osobiste „Sylwan” R. 27:1909, nr 9, s. 398.

Краткое содержание

В 1966 г. Польское Лесное Общество опубликовало «Список научных степеней и званий полученных в Польше в области лесного хозяйства и деревообработки в 1918—1964 годах». Позднее были получены данные, которыми можно дополнить «Список», а именно:

1. До 1918 г. два поляка, окончившие (Высшую Сельскохозяйственную Школу) в Вене, там же защитили кандидатскую степень. Это были: Казимеж Тарловски (1909) и Тадеуш Вельгош (1912).

2. Найдено подтверждение информации, представленной И. Костырко, что в 1938 г. в Львовском Политехническом Институте получил кандидатскую степень в области лесоводства Оттон Дыра. Не найдено подтверждение данных о названной в этом же источнике кандидатской степени Е. Вольмана.

3. В «Списке» требуют поправки данные касающиеся кандидатской степени Люциана Круликовского. Руководителем его работы был проф. д-р Феликс Терликовски, а роцонзентом — проф. д-р Ришард Булер.

Summary

In 1966 the Polish Forest Society published „The register of scientific degrees and titles granted in the field of Polish forestry and wood technology during years 1918—1964”. In the later date there were made available data which complement this register, namely:

1. Before 1918 two Polishmen, graduates of the Hochschule für Bodenkultur in Vienna, were granted with doctor's degrees in this university. They were: Kazimierz Tarłowski (1909) and Tadeusz Wielgosz (1912).

2. The information given by J. Kostyrko that in 1938 Otton Dyrr was granted a doctor degree in forestry on Polytechnic Institute in Lwów was confirmed. No data on the doctor's degree of E. Wohlmann cited in the mentioned source were found.

3. A note in the „Register” concerning the doctor's degree of Lucjan Królikowski requires correction. Promotor of his dissertation was Prof. Dr Feliks Terlikowski, while reviewer — Prof. Dr Ryszard Biehler.